

Roland Pierik is universitair hoofddocent rechtsfilosofie (UvA).

OPINIE
Vaccinatiebeleid

Sjoemel niet met het vaccinatiebeleid

Natuurlijk, haast is geboden, maar met het oog op de lange termijn moet zorgvuldigheid prevaleren, aldus *Roland Pierik*.

Met de dreiging van de gevaarlijkere Engelse, Braziliaanse en Zuid-Afrikaanse Covid-19-varianten komt de demissionaire Nederlandse regering steeds meer onder druk te staan om doortastend op te treden. Het lockdownbeleid wordt aangescherpt met een avondklok. Minister De Jonge (Volksgezondheid, CDA) heeft ook aanpassingen in het vaccinatieprogramma voorgesteld. De periode tussen de twee Pfizer-vaccinaties wordt van de oorspronkelijke (en volgens Pfizer meest optimale) drie weken opgerekt naar zes weken. Dit is nog net binnen de door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en het Europese Geneesmiddelenagentschap (EMA) aangegeven uiterste grens. Ook het voorraadbeleid wordt aangepast. Tot nu toe werd per gegeven vaccin het tweede vaccin in de koelkast gereserveerd om er zeker van te zijn dat het toedieningsschema correct kan worden afgerond. Nu is besloten om de 100 procent voorraad naar 50 procent terug te brengen - wat volgens het RIVM nog net een

voldoende marge is om wisselingen in leveringen op te kunnen vangen. Met deze aanpassingen kan het vaccineren op korte termijn worden versneld, en blijft de Nederlandse regering nog net binnen de lijntjes van de EMA- en WHO-voorschriften. Maar het Verenigd Koninkrijk is daar intussen al ver overheen; daar wordt twaalf weken gewacht met de tweede dosis. Nood breekt wet, en ik snap dat de urgentie van de situatie tot verregaande maatregelen kan dwingen. Toch moet de Nederlandse overheid het voorbeeld van het Verenigd Koninkrijk niet volgen, want onvoldragen beslissingen nu kunnen grote negatieve effecten op de lange termijn hebben. We weten wel uit de testen dat toediening volgens voorschrift veilig is en goed beschermt. Maar we weten domweg niet wat het effect is van langer dan zes weken uitstellen. De verwachting is dat dit een lagere bescherming geeft door de verwachte relatief snelle afname van een deel van de immuniteit na een eerste vaccinatie. En misschien nog wel belangrijker: langer dan zes weken wachten gaat nadrukkelijk in tegen de voorschriften van het College ter Beoor-

deling van Geneesmiddelen (CBG) en het EMA. Dit soort preventieve programma's zijn een zaak van lange adem. Er valt te verwachten dat er in de toekomst een duurzaam Covid-19-programma zal worden ontwikkeld, vergelijkbaar met het rijksvaccinatieprogramma. Zowel dit Covid-19 programma als het rijksvaccinatieprogramma zullen nog decennia, misschien wel oneindig, doorgaan. En ze kunnen alleen duurzaam tegen besmettelijke ziekten blijven beschermen als het langetermijndraagvlak gegarandeerd is.

Draagvlak is als vertrouwen: het komt te voet en gaat te paard. Als er bij de uitrol van het Covid-19-programma iets misgaat, zal dat niet alleen langdurig de vaccinatiebereidheid voor Covid-19 ondermijnen, maar ook die in het nu zo succesvolle rijksvaccinatieprogramma. Dit kan betekenen dat ziekten als mazelen en kinkhoest terugkomen. Veel mensen zijn nu al ietwat argwanend omdat de Covid-19-vaccins nog nieuw zijn en erg snel ontwikkeld. Als ze dan vervolgens ook nog worden aangeboden op een manier die afwijkt van de voorschriften, kan dit het vertrouwen

verder ondermijnen. Als er dan bij toediening buiten voorschrift ook nog iets grondig mis zou gaan, zijn de gevolgen voor het langetermijndraagvlak helemaal niet te overzien. Het is daarom van groot belang dat in de huidige onzekere periode, waarin we nog weinig over de langetermijneffecten van de Covid-19-vaccins weten, geen grote fouten worden gemaakt. Dat impliceert dat het voorzorgsbeginsel leidend moet zijn en de overheid heel voorzichtig moet optreden. Het opzoeken van de grenzen van de voorschriften is prima, maar ga bij de uitrol van zo'n grootschalig programma niet buiten de voorschriften experimenteren.

Velen (inclusief ikzelf) zijn verbaasd en gefrustreerd over het feit dat het vaccineren in Nederland veel langzamer op gang komt dan in andere landen. Maar de vraag is of we ons over een jaar de huidige frustratie over de trage opstart nog kunnen herinneren. Anderzijds, als er te gehaast wordt begonnen en er een fout wordt gemaakt, zullen we ons dat nog lang heugen en zal het vertrouwen in het vaccinatiebeleid voor langere termijn zijn ondermijnd.